

Садржај

Предговор	5
Увод	9
Значај римског права	9
Узроци „правничке генијалности“ Римљана	10
Двоструки карактер римског права	14
Да ли је „римско право“ заиста римско	16
Извори сазнања	17
Четири периода римске историје	20
Рим на седам брежуљака	22
Средоземље	22
Један поглед на Апенинско полуострво	25
Легенда	26
Војна демократија	27
Патрицији и плебејци	28
Реформа Сервија Тулија	29
Право у доба „краљева“	30
Република	33
Промене у привреди и друштву	33
Општи поглед	33
Освајања	34
Res publica	35
Привреда	39
Борба око земље	40
Друштво	42
Право	44
Ius civile, ius honorarium, ius gentium	44
Закон 12 таблица	44
Закони	47
Преторско право	48
Ius honorarium	48
Ius gentium	50
Новине	51
Принципат	52
Принципат: напредак или криза	52

Друштво	54
Агонија републике и настанак принципата	54
Узроци	55
Дијархија	56
Рах гомана (процват градова и привреде)	57
Ширење римског језика и културе	59
Промене у друштву	59
Право	62
Класично римско право	62
Закони и сенатске одлуке	63
Edictum perpetuum	64
Constitutiones principum	64
Правна наука	64
Доминат	71
Криза робовласничког система	71
Општи преглед	71
Симптоми кризе	72
Узроци	73
Диоклецијанова реформа	75
Феудализација	77
Хришћанство	79
Карактер државе	82
Пад Римског Царства	83
Право	85
Посткласично право	85
Ius и leges — нова улога учених правника	87
Зборници пре Јустинијана	88
Јустинијанова кодификација	90
<i>Јустинијан</i>	90
<i>Трибонијан</i>	91
<i>Corpus iuris civilis</i>	91
Рецепција Римског права	96
Општи поглед	96
Римско право на истоку	97
Византија	97
Византијски зборници римског права	97
Римско право у западној Европи	98
Један поглед на Западну Европу: „Дуго путовање у ноћ“	98
Варварски зборници римског права	100
Глосатори	100
Први универзитети	102

Постглосатори	103
Школа „елегантне јуриспруденције“	104
Продор римског права у праксу	105
Школа природног права	108
Историјскоправна школа	109
Пандектисти	110
Новије тенденције	111
Римска теорија права	112
Антитеоретски став	112
Право и правда	112
Деоба права	114
Систем трипартиције	115
Статусно право	116
Појам и значај	116
Persona	116
Правна способност	117
Појам	117
Status libertatis	118
<i>Ројсџво и слобода</i>	118
<i>Паџријархално ројсџво</i>	118
<i>Правни положај</i>	119
<i>Сџварни положај</i>	119
<i>Облици борбе</i>	121
<i>Извори ројсџва</i>	122
<i>Ослобађање из ројсџва (manumissio)</i>	123
<i>Ублажавање положаја робова</i>	124
<i>Између ројсџва и слободе</i>	125
Status civitatis	125
<i>Cives, Лаџини, Переђрини</i>	125
<i>Civis Romani</i>	126
<i>Лаџини</i>	127
<i>Переђрини</i>	127
Status familiae	127
<i>Sui u alieni iuris</i>	127
<i>Actiones adiecticiae qualitatis</i>	128
<i>Мођућносџ сџицања имовине</i>	129
<i>Деликџна огђворносџ</i>	130
Capitis deminutio	130
Трајање субјективитета	131
Правна лица	132
Пословна способност	133
Појам	133

<i>Tutela</i>	133
Туторство над малолетницима	133
Туторство над женама (<i>tutela mulierum</i>)	134
Старатељство (сига)	135
Породично право	137
Римско породично право	137
Породица	138
Развој породице	138
Врсте сродства	139
Consortium	140
Агнатска фамилија	140
Patria potestas	141
Когнатска породица	145
Брак	146
Појам брака	146
Брак са манусом	147
Брак без мануса	150
Положај жене	151
У праву	151
У животу	152
Разлози	154
Судски поступак	155
Врсте судског поступка	155
Грађански судски поступак	156
Неке одлике римског парничног поступка	156
Појам и значај тужбе	156
Подела тужби	157
Остала процесуална средства	159
Основни појмови и начела поступка (неке правне изреке)	160
Три или два начина суђења	161
Могућност решавања спора мимо суда	161
Легисакциони поступак	162
Опште одлике	162
Врсте	163
Како је изгледало суђење	164
Две загонетке старог поступка	166
Формуларни поступак	168
Разлози за увођење	168
Старо и ново у поступку	168
Формула	169
Ток поступка и извршење пресуде	170

Оцена	171
Екстраординарни (когнициони) поступак	172
Настанак и назив	172
Карактеристике	173
Суђење и извршење пресуде	174
Кривични поступак	175
Злочин и казна	175
Суђење	177
Стварно право	179
Општи поглед	179
„Грађанско право” и „стварно право”	179
Разлика између стварноправног и облигационог односа	179
Шта спада у стварно право	182
Ствари	182
Појам ствари	182
Поделе ствари	184
Телесне и бесћелесне (<i>corporalia — incorporalia</i>)	184
Сћвари у трговини и ван трговине (<i>res in commercio — res extra commercium</i>)	184
<i>Res mancipi — res nec mancipi</i>	185
Заменљиве и незаменљиве сћвари (<i>genera-species</i>)	186
Пошрошне и непошрошне сћвари	186
Покрећне и непокрећне сћвари (<i>mobilis-immobilis</i>)	187
Делљиве и неделљиве сћвари	187
Просћва и сложена сћвар	188
Главна сћвар и припадак	188
Својина — општи поглед	188
Појам и значај	188
Терминологија	188
Четири фазе у развоју својине	189
Приватна својина	193
Врсте својине	193
Квиритска својина	194
Сусвојина	197
Тужбе за заштиту својине	198
<i>Rei vindicatio</i>	198
<i>Actio negatoria</i>	199
Прибављање својине	200
Појам и класификација	200
Прибављање од државе	201
Оригинарни начини	202
Огржај (<i>usucapio</i>)	202

<i>Occupatio</i>	205
<i>Прирашћај (accessio)</i>	205
<i>Прерага (specificatio)</i>	206
<i>Пресуга (adiudicatio)</i>	207
<i>Плогови</i>	207
Деривативни начини	207
<i>Mancipatio</i>	207
<i>In iure cessio</i>	208
<i>Traditio</i>	209
Преторска својина	210
Појам	210
Заштита	211
Државина	212
Појам	212
Заштита	214
<i>Iura in re aliena</i>	216
Појам стварног права на туђим стварима	216
Заложна права	217
Појам, развој и врсте	217
Фидуција	218
<i>Ripnus</i>	219
Хипотека	220
Службености	221
Шта је, а шта није службености	221
Развој	222
Општа начела службености	223
Погледа службености	224
Земљишне службености (<i>servitutes praediorum</i>)	224
Личне службености (<i>servitutes personarum</i>)	225
Стицање, престанак и заштита	227
Остала стварна права	228
Општи поглед	228
<i>Superficies</i>	228
<i>Ius in argo vectigali</i>	229
Емфитевза	229
Наследно право	230
Општи део	230
Појам и значај	230
Заоставштина (<i>hereditas</i>)	230
Два основа за наслеђивање	231
Интестатско наслеђивање	232
Од чега зависи законски ред наслеђивања	232

Наслеђивање према Закону 12 таблица	232
Наслеђивање у породици са јаком <i>patria potestas</i>	233
Наследни редови по претору	234
Измене у класичном периоду	236
Јустинијанове новеле	236
Тестамент	238
Појам и садржина	238
Тестамент је стара и важна установа	239
Форме тестаментa	240
Слобода тестирања	241
Testamenti factio	243
Легати	244
Фидеикомиси	246
Пријем наслеђа	247
Нужни наследници	247
Изјава о пријему	247
Последице пријема	248
Заштита	249
Облигационо право	251
Општи део: појам и елементи облигационог односа	251
Шта је облигација	251
Предмет и садржина облигација; предмет престације	252
Класификација облигација	254
Субјекти	256
Inter partes — Intuitu personae	256
Изузеци од релативног дејства облигација	257
Промена субјеката (<i>cessio</i> и <i>expromissio</i>)	258
Уговори у користи и на шреду шрећих лица	259
Плуралитет субјеката (подељене и солидарне облигације)	260
Обезбеђење потраживања	261
Лична обезбеђења	261
Јемство	262
Уговорна казна (<i>stipulatio poenae</i>)	263
Кредитни налог	263
Кривица и штета	264
Врсте одговорности	264
Кривица, урачунљивост и виност	264
Развој и степени кривице	265
Случај и виша сила	266
Штета	267
Вона fides и формализам у развоју облигационог права	267
Општи поглед	267

Вона fides	269
О тзв. формализму римског права	270
Посебни део	273
Извори облигација	273
Контракти	274
Појам уговора	274
Закључење уговора	276
Заблуда	277
Рок и услов	278
Класификација контраката	279
Нексум	280
Вербални контакти	281
<i>Ойшши поглед</i>	281
<i>Сшијулација</i>	281
<i>Ошвали вербални уговори</i>	283
Писани уговори (литерарни контракти)	284
<i>Појам и значај</i>	284
<i>Ексџенсилација</i>	284
<i>Ошвали писани уговори</i>	285
Реални контракти	285
<i>Појам и врсте</i>	285
<i>Зајам (mutui datio, mutuuum)</i>	286
<i>Послужа (commodatum)</i>	289
<i>Ошвава (depositum)</i>	290
<i>Fiducia u pignus</i>	292
Консенсуални контракти	292
<i>Ойшши поглед</i>	292
<i>Куйпрогаја (emptio-vendito)</i>	293
<i>Locatio-conductio (закуй или најам)</i>	296
<i>Societas (оршаклук)</i>	299
<i>Mandatum (уговор о засшуйнишшву)</i>	301
Безимени контракти	302
<i>Раста</i>	304
<i>Догашни неформални споразуми (pacta adiecta)</i>	305
<i>Прешорски пакшови (pacta praetoria)</i>	305
<i>Pacta legitima (законски пакшови)</i>	306
Квазиконтракти	308
Појам	308
<i>Conditiones sine causa</i>	309
<i>Negotiorum gestio</i>	311
Остали случајеви	312
Деликти	312

Појам и врсте деликата	312
Неке особености деликтних облигација	313
Деликти <i>ius civile</i> -а	314
<i>Iniuria</i>	314
Крађа (<i>фурџум</i>)	315
<i>Damnum iniuria datum</i>	316
<i>Rapina</i>	318
Преторски деликти	318
<i>Обишн Доџлег</i>	318
<i>Metus</i> (<i>џринуга</i>)	319
<i>Dolus malus</i> (<i>џревара</i>)	319
<i>Fraus creditorum</i> (<i>изиџравање Доверилаца</i>)	320
Квазиделикти	321
Доцња (<i>Mora</i>)	323
Дужничка доцња (<i>mora debitoris</i>)	323
Поверилачка доцња (<i>mora creditoris</i>)	324
Гашење облигација	325
Општи поглед	325
Гашење вољом странака	326
<i>Solutio</i>	326
<i>Novatio</i> (<i>пренов</i>)	328
<i>Litis contestatio</i>	328
Опроштај дуга (<i>pactum de non petendo</i>)	329
Гашење без воље странака	329
Смрт	329
<i>Capitis deminutio</i>	330
<i>Confusio</i>	330
Нескривљена пропаст ствари	330
<i>Compensatio</i> (<i>Пребијање</i>)	331
Епилог — Неки доприноси Римског права историји цивилизације	333
Хронолошки преглед најважнијих догађаја римске политичке, културне и правне историје	335
<i>Преисторија</i>	335
Доба „краљева“ и ране републике	335
Друђа половина републике	336
<i>Принципат</i>	338
<i>Доминат</i>	339
Изреке	341
Извори и антички аутори	345

312	A. Извори	345
313	Corpus iuris civilis	345
314	<i>Codex Iustinianus</i>	345
315	<i>Iustiniani Institutiones</i>	345
316	<i>Digesta</i>	345
317	<i>Novellae</i>	346
318	<i>Collatio legum Mosaicarum et romanarum, 10. 7. 9 — 271</i>	346
319	B. Неправни извори	347

Регистар појмова и имена 348

319	Долг (debitum)	319
320	Долг (debitum) (у значењу)	320
321	Долг (debitum) (у значењу)	321
322	Долг (debitum) (у значењу)	322
323	Долг (debitum) (у значењу)	323
324	Долг (debitum) (у значењу)	324
325	Долг (debitum) (у значењу)	325
326	Долг (debitum) (у значењу)	326
327	Долг (debitum) (у значењу)	327
328	Долг (debitum) (у значењу)	328
329	Долг (debitum) (у значењу)	329
330	Долг (debitum) (у значењу)	330
331	Долг (debitum) (у значењу)	331
332	Долг (debitum) (у значењу)	332
333	Долг (debitum) (у значењу)	333
334	Долг (debitum) (у значењу)	334
335	Долг (debitum) (у значењу)	335
336	Долг (debitum) (у значењу)	336
337	Долг (debitum) (у значењу)	337
338	Долг (debitum) (у значењу)	338
339	Долг (debitum) (у значењу)	339
340	Долг (debitum) (у значењу)	340
341	Долг (debitum) (у значењу)	341
342	Долг (debitum) (у значењу)	342
343	Долг (debitum) (у значењу)	343
344	Долг (debitum) (у значењу)	344
345	Долг (debitum) (у значењу)	345